

Cik spēcīga un attīstīta būs uzņēmējdarbība, tik attīstīts būs novads – to ikreiz uzsver vietvaru pārstāvji. Arī pirms vēlēšanām partijas savās programmās solīja veicināt un atbalstīt uzņēmējdarbību, mazināt birokrātiju, palīdzēt jaunajiem uzņēmējiem, informēt par aktuālo. Kas jau izdarīts, kas plānots jaunajā Cēsu novadā? Kādu sadarbību, atbalstu vēlas uzņēmēji?

Meklēt labāko, saglabāt labāko

Svarīgi – nebūt formāliem, bet atbalstošiem. Tas ir viens no principiem, ko Cēsu novada domes deputāti uzskata par pamatu uzņēmējdarbības veicināšanai. Savukārt jau esošās labākās biznesa atbalsta idejas, veiksmīgākie stāsti jāintegrē visā pašvaldībā.

Jāsāk ar attieksmi

Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietnieks attīstības jautājumos Ainārs Šteins atgādina, ka visbiežāk sarunās ar uzņēmējiem, jautājot, ko varētu palīdzēt pašvaldība, atbilde ir – ļaujiet mums strādāt, tiksim galā. “Tad seko – maziniet birokrātiju. Pirmais, ko jau esam veikuši, no janvāra būtiski stiprināta būvvaldes kapacitāte. Tas nozīmē finansējuma palielinājumu. Agri vai vēl katram uzņēmējam būvvaldē ir kas kārtojams. Būvvaldei ir izvirzīti divi svarīgi uzdevumi: nodrošināt nevainojamu klientu servisu un ievērojami saīsināt laiku birokrātiskajai procedūrai līdz lēmuma pieņemšanai. Normatīvie akti paredz, ka atbilde jāsniedz noteiktā termiņā, nav pieļaujams, ka to pārkāptu. Jāveido sistēma, lai viss notiktu ātrāk. Tas ir svarīgi uzņēmējiem,” stāsta A.Šteins.

Par uzdevumu būvvaldei nodrošināt klientu servisu domes priekšsēdētāja vietnieks skaidro: “Nereti gadās, ka uzņēmējs vai iedzīvotājs atnāk pie kāda pašvaldības darbinieka, viņam paskaidro, kuros Ministru kabineta noteikumos var meklēt atbildi. Taču ir saprotami jāpaskaidro, jāuzraksta priekšā, kas cilvēkam jāizdara un kā to paveikt. Ja speciālists kaut ko aizmirsis pateikt, tad pašam arī tas jāpaveic, nevis vēlreiz cilvēkam jāiet un kaut kas jākārt. Tas ir klientu serviss. Ar klientiem jārunā, tikšanās reizē viss jāizskaidro,” uzsver domes priekšsēdētāja vietnieks.

No janvāra darbu sāks

Attīstības pārvalde. Tajā būs uzņēmējdarbības attīstības speciālisti, kuri varēs sniegt konsultācijas jaunajiem un, ja nepieciešams, arī pieredzējušajiem uzņēmējiem. “Attīstības pārvaldei viens virziens – attīstīt publisko infrastruktūru, sniegt atbalstu uzņēmējiem un tiem, kas tādi grib būt,” skaidro A.Šteins, atgādinot, ka pašvaldības ikdienā, sniedzot pakalpojumus, svarīga ir attieksme, komunikācija. “Ja sarunājamiem ne birokrātiskā valodā, tad viss kārtībā. Kur vien iespējams, pārvaldībā jāiedibina izmērāmi lielumi, jo, kamēr nav nekā noteikta, ir grūti vērtēt, kā pašvaldība strādā. Skaitļi, fakti, iedzīvotāju aptaujas var dot atbildi – kāds pakalpojumu sniedzējs ir pašvaldība, kas maināms vai uzlabojams,” vērtē A.Šteins.

Līdz šim mazajos novados kā atbalsts uzņēmējiem bija nekustamā īpašuma atvieglojumi. “Ja tie bija atsevišķos novados, tagad būs visā novadā. Tas vairāk ir simbolisks žests, jo ne jau tie daži desmiti eiro ir liels atspaidis, bet tas parāda pašvaldības attieksmi,” pārliecināts Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietnieks. Viņš arī uzsver, ka jaunajā novadā tiks saglabāta labā pieredze no katra bijušā novada. “Labākās idejas, veiksmīgākie stāsti jāintegrē visā pašvaldībā. Kaut vai koprades māja “Skolas6”, kas ir atbalsts uzņēmējiem, tur sākas pirmie soļi uzņēmējdarbībā. Ir iecere izveidot inkubatoru radošo industriju uzņēmējiem. Kā to izdarīt, diskutējam,” pastāsta A.Šteins, atgādinot, ka uzņēmējdarbības vide ir kā puzzle, kas veidojas no maziem gabaliņiem. Un katrs ir vienlīdz svarīgs.

Salāgot un pilnveidot pieredzes

Cēsu novada domes Uzņēmējdarbības un attīstības komiteja ir tā, kas pirmā pieņem lēmumu, ja tas saistīts ar uzņēmējdarbību. Uzņēmējdarbības un attīstības komitejas priekšsēdētājs Indriķis Putniņš atgādina, ka iedzīvotājs iesniegumu var iesniegt jebkurā pagasta vai apvienības pārvaldē, ne tikai domē. Uzņēmēji visbiežāk izmanto elektronisko saziņu. “Pareizāk būtu vispirms sazināties ar pašvaldības speciālistiem

vai nu apvienību pārvaldēs, vai Attīstības pārvaldē un izrunāt jautājumu. Varbūt jautājums nemaz nav domes kompetencē. Tad speciālists pateiks, kā rīkoties tālāk. Kad speciālisti novērtē iesniegumu, tas ar lēmumprojektu nonāk komitejās. Deputāti vērtē, pieņem lēmumu, tad lemj domes sēdē,” skaidro I.Putniņš, atgādinot, ka būtiski, cik ātri var sagatavot lēmumu. Ja iesaistītas vairākas puses vai komitejā secina, ka papildus jāiesaista eksperts vai nepieciešams kāds dokuments, tad pāris nedēļas līdz lēmumam nevar tikt. “Viss ir elastīgi salāgojams. Lemšanai ir trīs nedēļas: divas nedēļas komitejās, tad domes sēdē. Ja nepieciešams, var notikt ārkārtas sēde,” bilst domes Uzņēmējdarbības un attīstības komitejas priekšsēdētājs.

I.Putniņš uzsver, ka uzņēmējiem svarīga infrastruktūra, un tas ir jautājums, kas jārisina pašvaldībai. Visbiežāk problēmas ikdienā rada ceļu stāvoklis. “Pašvaldība, cik vien iespējams, atjauno, uztur savus ceļus, sadarbība ar “Latvijas Valsts ceļiem” ir ļoti svarīga, jo daudzviet valsts ceļu stāvoklis ir ļoti slikts. Pamazām jau tie kļūst labāki, bet tur, kur ceļi slikti, uzņēmējiem ir pamats pretenzijām. Tie sarežģī ikdienu un arī nākotnes iecerēs,” vērtē I.Putniņš.

Deputāts atklāj, ka patlaban atbalsta politika uzņēmējiem tiek salāgota visai novada teritorijai, tā tiek pilnveidota. Domājot par nekustamā īpašuma nodokļa atlaidēm, viņš uzsver, ka jāvērtē visa novada teritorija, lai tādējādi veicinātu attīstību. Ir iecerēts izveidot pašvaldības nomas un atsavināmo īpašumu sarakstu. Tā uzņēmējiem noteikti būs noderīga informācija. Jau pagājušonedēļ domes un apvienību pārvalžu mājaslapās apskatāms apkārtraksts uzņēmējiem par jaunumiem. Tādi par aktuālo pašvaldības, valsts institūciju un dažādu organizāciju informāciju tiks gatavoti regulāri. Tāpat plānotas regulāras mācības uzņēmējiem, grantu konkursi mazajiem uzņēmējiem. Domes budžetā tam tiks paredzēts finansējums.

“Lielie uzņēmēji ir pašpietiekami, viņus administratīvā reforma nekādi neietekmē. Arī par maziem nevar teikt, ka jau kļūvis labāk vai sliktāk. Šos secinājumus varēs izdarīt ar laiku. Arī pašvaldībai jāiestrādājas, ir pārmaiņu laiks,” teic I.Putniņš. □

Paši tiek galā

SIA “EISS” ir aitkopības saimniecība Zaubes pagastā. Uzņēmuma pārstāve **Solvita Geistere** uzsver, ka saimniekošanā paši cenšas ar visu tikt galā, tad nav jāviļas, ja kāds neizdara solīto. “Neesam pēc kādas palīdzības vērsušies pašvaldībā. Neesam arī iedzīlājušies, ko varētu prasīt. Saskaņojumi ātri tika nokārtoti, kā likums paredz, jāsaprot taču, ka visu nevar paātrināt. Kad bija jāapstiprina nomas līgumi, viss notika ātri. Nodokļus samaksājam internetā, tie ir samērī-

gi. Ceļus tirām paši, tehnika ir, saprotam, ka daudzi to paši nevar izdarīt. Ceļš līdz mājai valsts, mežizstrādātāji to regulāri sagandē, bieži ir ļoti slikts,” pastāsta S.Geistere un piebilst, ka zemiekiem, lai attīstītos, pietrūkst zemes, bet tur pašvaldība nevar palīdzēt. Viņa uzsver, ka pašvaldība gādā, lai pagasts būtu sakopts, un arī katrs saimnieks cenšas. Zaubēniete atzīst, ka pagastā ir labākais veikals plašākā apkaimē. Zaube attīstās, jo uzņēmēji dara savu, pašvaldība – savu. Tad arī viss notiek. □

Iespējas lielākas, bet vai dārgākas

“Piebalgas Porcelāna fabrika” strādā Inešos. Tur ir ražotne, ekspozīcijas zāle, ir plāns iekārtot plašu izstāžu zāli. Šogad atvērts veikaliņš Cēsīs. Inešos tapušos porcelāna izstrādājumus var iegādāties arī internetveikalā. Tos pazīst daudzviet pasaulē.

“Cēsīs Pils laukumā jaunais veikaliņš ir kā sveiciens no Piebalgas,” saka mākslinieks un uzņēmējs **Jānis Ronis**. Viņš atzīst, ka līdz šim gan pagasta, tad novada pašvaldība bijusi pretimnākoša. Nesen ticis atjaunots jautms Nīderlāgam, kur “Piebalgas Porcelāna fabrikai” ir nomas telpas un iecerēts iekārtot izstāžu zāli. Uzņēmējs uzteic Vecpiebalgas apvienības pārvaldi, kas rūpējas par pils apkārtni Inešos.

“Cēsīs izsolē var tikt pie pašvaldības īres telpām, bet cena nav maza. Nākotnē domei jācenšas vērtēt, kādas nozares uzņēmējs tās grib nomāt. Ja Cēsīs sevi prezentē kā tūrisma pilsētu, jādomā par tiem, kuri veido vidi, dod pievienoto vērtību. Piemēram, mākslas salonam. Jābūt atbalsta mehānismiem, jo Cēsīs ir mazas, lai tādi saloni, kas ir interesanti tūristiem, pastāvētu. Tad ieguvēji būs arī citi. Ir mēneši, kad biznesa veicas, un ir tādi, kad izdevumi pārsniedz ieņēmumus. Nomas maksas Inešos neliela, bet Cēsīs kā jau komercplātibām. Nosakot nomas maksu, domei ir jārēķinās ar katru vietu, tās iespējām. Pagastos telpas stāv tukšas, ja uz-

ņēmējs nāk ar savu iniciatīvu, viņš jāatbalsta. Ja maksa būs augsta, mazie uzņēmēji telpas neirēs. Vai izdevīgāk, ka tās stāv tukšas, vai saņemiet vismaz kādu eiro par īri.

“Piebalgas Porcelāna fabrika” ir Latvijā viena. Ražotnē Inešos gadā viesojas ap desmit tūkstoši apmeklētāji, tā ir atpazīstamība Piebalgai. Piebalga ir Cēsu novada daļa, jo Piebalga būs spēcīgāka, jo spēcīgāks arī Cēsu novads,” pārdomās dalās J.Ronis.

Lielajā novadā tūrisma attīstības iespējas J.Ronis vērtē kā ieguvumu pagastu uzņēmējiem. “Ar vienotām interesēm kopējā tūrisma simbiozē kā liels novads noteikti tūristiem būs interesantāki. Jo vairāk brauks uz Cēsīm, brauks arī uz Inešiem. Gribam ne tikai iekļauties kopējā aprīvē, arī piedalīties un ietekmēt to, kas notiek novadā. Jo dažādāks būs katra uzņēmēja piedāvājums, jo plašākas iespējas un interese atbraukt uz Cēsu novadu,” saka uzņēmējs, pastāstot, ka kopā vieglāk veidot informatīvo vidi, iesaistīties dažādos projektos, arī starptautiskos, piedalīties tūrisma, uzņēmēju forumos, izstādēs.

“Līdz šim pietrūka pašvaldības darbības Latvijas mērogā. Ja gribēji iet plašumā, tas bija paša ziņā. Bieži vien trūka arī informācijas. Protams, tas neattiecas uz visām nozarēm, piemēram, lauksaimniekiem,” vērtē J.Ronis un uzsver, ka uzņēmējam galvenais ir darīt, bet katrs atbalsts ir nozīmīgs. □

Atbalsts vajadzīgs sīkumos

SIA “Elks AK” Nītaurē ir degvielas uzpildes stacija, veikals un ražotne. Īpašnieks **Andris Kuzņecovs** par saimniekošanu jaunajā novadā atzīst: “Viss ir nezināms, pēc laika varēs vērtēt.” Viņš uzsver, ka līdz šim ar pašvaldību bijusi ļoti laba sadarbība. “Uzņēmējam jau ļoti noder atbalsts sīkumos. Ja ir konkursi, dot ziņu, nelielini darbiem izmantot vietējos, nevis ņemt no malas. Tas izdevīgi vietējiem iedzīvotājiem – darbs pie mājas, arī uzņēmējam,” teic A.Kuzņecovs un uzsver, ka vienīgā vēlēšanās ir, lai jaunās vietvaras attieksme pret uzņēmē-

jiem un sadarbība būtu tāda pati kā pirms novadu apvienošanas. □

Lappusi sagatavoja **SARMĪTE FELDMANE**

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par saturu atbild projekta īstenotājs izdevniecība SIA Cēsu Druva”.